

Cwestiynau Ysgrifenedig a atebwyd o 13 i 20 Ebrill 2000

[R] yn nodi bod yr Aelod wedi datgan buddiant.

Cynnwys

- 2 Cwestiynau i'r Prif Ysgrifennydd ar Ddatblygu Economaidd
- 2 Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Amaethyddiaeth a Datblygu Gwledig
- 2 Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
- 6 Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Llywodraeth Leol a Thai
- 8 Cwestiynau i Ysgrifennydd yr Amgylchedd, Cynllunio a Thrafnidiaeth
- 9 Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Addysg a Phlant
- 9 Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Addysg a Hyfforddiant Ôl-16
- 10 Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Cyllid

Cwestiynau i'r Prif Ysgrifennydd ar Ddatblygu Economaidd

Prosiect Superjet BAE Systems

Alun Cairns: Pa gynlluniau y mae'r Prif Ysgrifennydd yn ymwybodol ohonynt mewn perthynas â British Aerospace yn mynd â'r prosiect superjet o Frychdyn, efallai i ran arall o Ewrop? (WAQ4867)

Alun Cairns: Beth yw'r diweddaraf am y prosiect superjet y bwriadwyd ei leoli yn wreiddiol ym Mrychdyn? (WAQ4868)

Y Prif Ysgrifennydd (Rhodri Morgan): Nid wyf yn ymwybodol o unrhyw gynlluniau o'r fath. Dywedodd BAE Systems ei fod yn dymuno ailedrych ar faint y gwaith A3XX superjumbo yr ymgwymerir ag ef ym Mrychdyn. Cytunais i gyfarfod â'r cwmni i drafod y mater ymhellach.

Prosiect Superjet BAE Systems (Grant Cymorth Rhanbarthol Dewisol)

Alun Cairns: Pa ffactorau a ystyriwyd pan benderfynwyd peidio â chymeradwyo'r grant cymorth rhanbarthol dewisol o £25 miliwn i brosiect superjet Brychdyn? (WAQ4869)

Y Prif Ysgrifennydd: Mae BAE Systems wedi gofyn imi beidio â datgelu unrhyw fanylion mewn perthynas â'i gais am gymorth rhanbarthol dewisol, gan gynnwys achos y cwmni dros dderbyn cymorth grant, manylion y ffactorau a ystyriwyd yn ein trafodaethau a'r sail resymegol i'r penderfyniad i beidio â chynnig cymorth. Cytunais â chais y cwmni.

Rhyddhau Organebau a Addaswyd yn Enetig

Michael German: Beth oedd ymateb y Prif Ysgrifennydd i'r farn a gyflwynwyd iddo gan Gyfeillion y Ddaear ar 8 Mawrth 2000 ynghylch caniatâd i ryddhau organebau a addaswyd yn enetig? (WAQ4874)

Y Prif Ysgrifennydd: Bydd Christine Gwyther yn ymateb cyn hir.

Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Amaethyddiaeth a Datblygu Gwledig

Rhyddhau Organebau wedi'u Haddasu'n Enetig

Michael German: Beth oedd ymateb y Prif Ysgrifennydd i'r farn a gyflwynwyd iddo gan Gyfeillion y Ddaear ar 8 Mawrth 2000 ynghylch caniatâd i ryddhau organebau a addaswyd yn enetig? (WAQ4875)

Yr Ysgrifennydd Amaethyddiaeth a Datblygu Gwledig (Christine Gwyther): Byddaf yn ymateb cyn hir.

Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Trosglwyddiad CJD

Peter Rogers: Pa wybodaeth a dderbyniodd yr Ysgrifennydd Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ynghylch trosglwyddiad CJD o ganlyniad i ddefnyddio meinwe gwartheg wedi'i heintio ar gyfer cynhyrchu brechlynnau? (WAQ4863)

Yr Ysgrifennydd Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol (Jane Hutt): Mae diogelwch brechlynnau'n fater i'r Asiantaeth Rheoli Meddyginiaethau, a ddarparodd yr wybodaeth ganlynol.

Nid yw deunydd gwartheg wedi ei gynnwys mewn unrhyw frechlyn. Fe'i defnyddir wrth weithgynhyrchu rhai brechlynnau, ond dim ond i hybu twf celloedd, firysau neu facteria yn ystod gweithgynhyrchu. Bwriad y puro sydd yn dilyn yw tynnu'r holl ddeunyddiau sydd yn gysylltiedig â'r gweithgynhyrchu ond sydd heb fod yn angenrheidiol yn y cynnyrch terfynol. Mae'r gweithgynhyrchwyr yn darparu dilysiad o'r prosesau hynny i'r Asiantaeth Rheoli Meddyginiaethau.

Yn 1988 nododd adroddiad Southwood fod y perygl o drosglwyddo BSE i bobl yn fach ac yn ddamcaniaethol. Derbyniwyd y cyngor hwn gan y Pwyllgor ar Ddiogelwch Meddyginiaethau. Fodd bynnag, er mwyn rhagofal, yn 1989, cyhoeddwyd canllawiau gan y Pwyllgor ar Ddiogelwch Meddyginiaethau ar gyfer y diwydiant fferyllol ar gaffael a phrosesu deunyddiau anifeiliaid. Mae'r canllawiau'n ymdrin â tharddle daearyddol y deunydd, y math o feinwe a ddefnyddir a'r prosesau y mae'n rhaid eu cymhwyso at ddeunydd o'r fath er mwyn lleihau unrhyw berygl y gallai ei olygu.

Nid oes tystiolaeth i gysylltu CJD amrywiadol â brechlynnau. Ymgwymerwyd â dadansoddiad yn ddiweddar o ddatgeliad achosion o'r CJD amrywiadol i frechlynnau gan yr Uned Gwylidwriaeth CJD, Sefydliad Cenedlaethol Safonau a Rheoliadau Biologol a'r Adran Iechyd. Ei gasgliad oedd:

'os yw CJD yn ganlyniad i ddatgeliad i ddeunydd a heintwyd gan wartheg â BSE, ymddengys nad oes rôl yn ei achosiaeth hyd yn hyn i frechlynnau a roddwyd cyn 2 oed'.

Cynnyrch Gwaed o Anifeiliaid Tramor

David Davies: Pa gamau sydd yn cael eu cymryd er mwyn sicrhau nad yw cynnyrch gwaed o anifeiliaid tramor a fewnforir i Gymru wedi ei heintio â BSE? (WAQ4877)

Jane Hutt: Rhaid i gynhyrchion gwaed crai a fewnforir i Gymru y bwriedir iddynt gael eu bwyta gan bobl ddod o sefydliadau a gymeradwyir gan yr UE oddi mewn i drydedd wlad a restrwyd gan yr UE a dod gydag ardystiad iechyd milfeddygol. Yn ogystal, rhaid iddynt gydymffurfio â Gorchymyn Deunydd Perygl Dynodedig y DU 1997 a dod gyda datganiad sydd yn nodi nad ydynt yn cynnwys deunydd perygl dynodedig fel y'i diffinnir yn y Gorchymyn hwnnw.

Mae gwaed a chynhyrchion gwaed na fwriedir iddynt gael eu bwyta gan bobl yn ddarostyngedig i ofnyion trwydded mewnforio, sydd yn mynnu bod gwarantau iechyd penodol ynghylch tarddle'r cynhyrchion. Rhaid iddynt gydymffurfio hefyd â Gorchymyn Deunydd Perygl Dynodedig y DU 1997. Byddai gwaed a chynhyrchion gwaed a fwriedir i ddibenion heblaw eu bwyta gan bobl neu anifeiliaid yn ddarostyngedig hefyd i reolau cenedlaethol y DU a thrwydded mewnforio.

Cyfnod Aros i Gleifion Allanol

David Davies: Ar gyfartaledd, beth oedd y cyfnod aros i gleifion allanol yng Nghymru yn ystod pob un o'r chwe mis diwethaf, a beth oedd y ffigurau yn ystod yr un cyfnod y llynedd? (WAQ4880)

Jane Hutt: Nid oes data ar gael yn ganolog ar gyfnodau aros cyfartalog i gleifion allanol. Mae ystadegau ar gael ar nifer y cleifion allanol sydd ar restrau aros am lai na thri neu lai na chwe mis. Mae'r tabl canlynol yn dangos y niferoedd hynny fel canrannau o gyfanswm nifer y cleifion sydd yn aros am apwyntiad claf allanol cyntaf.

	Y ganran sydd yn aros lai na thri mis		Y ganran sydd yn aros lai na chwe mis	
	Medi 1998 i Chwefror 1999	Medi 1999 i Chwefror 2000	Medi 1998 i Chwefror 1999	Medi 1999 i Chwefror 2000
Diwedd: Medi	60.0	53.7	86.9	80.4
Hydref	58.8	53.2	86.3	79.3
Tachwedd	59.9	55.4	86.1	79.4

Rhagfyr	57.9	51.8	84.2	77.5
Ionawr	56.1	50.9	82.8	76.0
Chwefror	57.1	50.4	83.4	75.9

Swyddi Nyrsio Gwag

David Davies: A wnaiff Jane Hutt roi manylion y swyddi nyrsio gwag yn y cyfnod Medi 1999 i Ionawr 2000 fesul ymddiriedolaeth ysbyty, graddfa ac arbenigedd? (WAQ4887)

Jane Hutt: Mae'r tabl canlynol yn dangos nifer y swyddi nyrsio gwag (mae hyn yn cynnwys nyrsys, bydwragedd ac ymwelwyr iechyd) mewn ysbytai ac ymddiriedolaethau yn ystod y cyfnod 31 Awst 1999 i 1 Ionawr 2000. Nid oes gwybodaeth ar gael yn ganolog ar raddfeydd unigol.

Ysbyty / Ymddiriedolaeth NHS	Swyddi Gwag yn Cyfateb i Rai Llawn Amser
Ymddiriedolaeth NHS Pontypridd a'r Rhondda	23.13
Ymddiriedolaeth NHS Ceredigion a Chanolbarth Cymru	7.00
Ymddiriedolaeth NHS Sir Gaerfyrddin	25.54
Ymddiriedolaeth NHS Gymunedol Caerdydd a'r Cylch	58.98
Ymddiriedolaeth NHS Bro Morgannwg	26.00
Ymddiriedolaeth NHS Gofal Iechyd Gwent	91.67
Ymddiriedolaeth NHS Gogledd Morgannwg	55.15
Ysbyty Felindre	4.80
Ymddiriedolaeth NHS Gofal Iechyd Powys	7.00
Ymddiriedolaeth NHS Abertawe	53.00
Ymddiriedolaeth NHS Sir Benfro a Derwen	3.20
Ymddiriedolaeth NHS Gogledd Orllewin Cymru	65.52
Ymddiriedolaeth NHS Gogledd Ddwyrain Cymru	86.25
Ymddiriedolaeth NHS Conwy a Sir Ddinbych	21.00
Ymddiriedolaeth NHS Ysbyty Athrofaol Cymru a Llandochoau	198.27
CYFANSWM	726.51

Trefniadau Mabwysiadu

David Melding: Beth yw hyd cyfartalog trefniadau mabwysiadu o fewn awdurdodau lleol Cymru a'r gwahaniaeth amser rhwng y trefniadau arafaf a'r rhai cyflymaf ymysg awdurdodau lleol Cymru? (WAQ4889)

Jane Hutt: Ni chesglir yr wybodaeth hon yn ganolog fel arfer. Mae'r cyfarwyddyd ym mharagraff 10 o Gylchlythyr Cynulliad Cenedlaethol Cymru 6/99, 'Mabwysiadu—Taro'r Cydbwysedd Iawn', yn nodi y dylai cyfarwyddwyr gwasanaethau cymdeithasol ddarparu adroddiadau rheolaidd i aelodau etholedig ynghylch plant sydd yn ngofal eu hawdurdod lleol sydd yn aros i gael eu lleoli gyda theluoedd newydd.

Mwy o Ddefnydd o'r Sector Preifat

David Melding: A oes yna le i wneud mwy o ddefnydd o'r sector preifat yn yr NHS? (WAQ4890)

Jane Hutt: Cyfeiriaf at gwestiwn Nick Bourne ar 20 Rhagfyr (WAQ2804) ar y pwnc hwn ac ailddatganaf ein hymrwymiad i weithio mewn partneriaeth â'r sector preifat lle y mae hynny er budd cleifion unigol, eu teuluoedd a'u gofalwyr. Mae'n amlwg na allwn fod yn orchmynnol ynghylch lefel cysylltiad y sector preifat â'r NHS yng Nghymru gan fod rhaid i hyn adlewyrchu anghenion ac amgylchiadau lleol.

Rhagwela y bydd strategaeth gorfforaethol NHS Cymru yn darparu fframwaith y gall NHS Cymru a'r sector preifat weithio mewn partneriaeth oddi mewn iddo pan wnaiff argymhellion ynghylch cyfeiriad tymor hir yr NHS yn ddiweddarach eleni.

Zyban (Bupropion Hydrochloride SR)

David Melding: Pryd y bydd Jane Hutt yn gwneud penderfyniad ynghylch a yw zyban (bupropion hydrochloride SR) i fod ar gael ar yr NHS? (WAQ4891)

Jane Hutt: Gellir cyflenwi sawl cynnyrch sydd â'r bwriad o helpu pobl i roi'r gorau i ysmegu o dan yr NHS drwy glinigau, ond ni ellir eu rhagnodi o dan yr NHS drwy ymarferwyr meddygol cyffredinol. Mae'r polisi hwn yn fater i'r Cynulliad yn awr a byddaf yn ystyried ei gymhwyso at gynhyrchion newydd, lle y bo'n briodol, pan ddeuant ar y farchnad.

Cyfarwyddeb Oriau Gwaith yr Undeb Ewropeaidd (Ymddiriedolaeth NHS Gwasanaethau Ambiwllans Cymru)

David Davies: Sut y mae Ymddiriedolaeth NHS Gwasanaethau Ambiwllans Cymru yn dod yn eu blaenau o ran gweithredu darpariaeth Cyfarwyddeb Oriau Gwaith yr Undeb Ewropeaidd a beth yw'r raddfa amser a ddisgwylir ar gyfer cydymffurfio'n llawn, os yw'n briodol? (WAQ4892)

Jane Hutt: Cytunwyd ar bolisi personél ar weithredu'r Gyfarwyddeb Oriau Gwaith gydag ochr staff Ymddiriedolaeth NHS Gwasanaethau Ambiwllans Cymru ar ôl ymgynghori.

Sgrinio'r Fron

David Davies: A oes unrhyw gynlluniau i ymestyn sgrinio'r fron i gynnwys menywod dros 64 oed? (WAQ4893)

Jane Hutt: Yr wyf yn bryderus iawn ynghylch nifer uchel yr achosion o ganser y fron a'r dioddef y mae'n ei achosi i'r rhai a effeithir a'u teuluoedd.

Pan sefydlwyd rhaglen sgrinio'r fron yr NHS gyntaf yn 1988, yr oedd tystiolaeth yn awgrymu na fyddai benywod hyn yn derbyn gwahoddiadau i gael eu sgrinio. Fodd bynnag, mae modd erioed i fenywod dros 64 gael eu sgrinio o dan y rhaglen pan gyfeiriant eu hunain.

Yng ngolwg y niferoedd cynyddol o fenywod dros 64 sydd bellach yn dod ymlaen i'w cyfeirio eu hunain, sefydlwyd cynlluniau peilot yn Leeds/Wakefield, Nottingham a Brighton i brofi dichonoldeb ac effeithiolrwydd cynnwys sgrinio rheolaidd ar gyfer benywod dros 64. Bydd yr olaf o'r profion tair-blynedd hyn yn dod i ben cyn hir.

Bydd y pwyllgor sgrinio cenedlaethol, sydd yn cynghori'r Llywodraeth ar ba raglenni sgrinio y dylai'r NHS ymgymryd â hwy, yn gwneud argymhellion yr haf hwn ynghylch pa newidiadau sydd yn angenrheidiol yn rhaglen sgrinio'r fron bresennol yr NHS, ar ôl edrych ar y cynlluniau peilot. Byddaf yn ystyried argymhellion y pwyllgor yn ofalus bryd hynny.

Nyrsys Cofrestredig

David Davies: Beth yw'r targed ar gyfer cynyddu nifer y nyrsys cofrestredig yng Nghymru yn 2000-01? (WAQ4894)

Jane Hutt: Mae nifer y lleoedd hyfforddi nyrsys a gyllidir yn uniongyrchol gan y Cynulliad yn adlewyrchu'r ffigurau cynllunio gweithlu a gesglir cyn sefydlu cwrs er mwyn adlewyrchu anghenion disgwylidig y gwasanaeth ar gwblhau'r cwrs. Mae'r ffigurau isod yn cyfeirio at nifer y darpar nyrsys

yng Nghymru sydd ar hyn o bryd mewn hyfforddiant cyn cofrestru y disgwylir iddynt raddio yn 2000 a 2001. Fodd bynnag, mae'r ffigurau hyn yn amodol ar golledion rhwng hyn a diwedd y cwrs.

Dyddiad Dechrau	Dyddiad Graddio Disgwyliedig	
Gwanwyn 1997	Gwanwyn 2000	349
Hydref 1997	Hydref 2000	408
Gwanwyn 1998	Gwanwyn 2001	380
Hydref 1998	Hydref 2001	435

Er bod y ffigurau uchod yn adlewyrchu nifer y darpar nyrsys a fydd yn graddio yng Nghymru yn 2000 a 2001, nid ydynt yn adlewyrchu llifau trawsffiniol o staff presennol yr NHS a rhai sydd newydd ymgymhwyso. Bydd yr NHS yng Nghymru yn 2000 a 2001 yn cyflogi nyrsys heblaw'r rhai a welir yn y ffigurau uchod a bydd canran o'r myfyrwyr uchod yn cael gwaith yn Lloegr, yr Alban a thu hwnt.

Mae trafodaethau blaenoriaethol yn mynd rhagddynt er mwyn rhoi ar waith yn effeithiol yr adnoddau ychwanegol a gyhoeddwyd yn ddiweddar a ddyrannwyd i'r gwasanaeth iechyd gwladol yng Nghymru.

Lleoedd Nyrsio

David Lloyd: Faint o leoedd nyrsio oedd ar gael ym mhob blwyddyn academiaidd yng Nghymru dros y pum mlynedd diwethaf, a faint sydd wedi'u cynllunio ym mhob blwyddyn academiaidd yng Nghymru ar gyfer y pum mlynedd nesaf? (WAQ4902)

Jane Hutt: Mae nifer y lleoedd i ddarpar nyrsys a roddwyd ar gontract yn y pum mlynedd diwethaf yng Nghymru fel a ganlyn.

1996	-	811
1997	-	872
1998	-	999
1999	-	953
2000	-	949

Pennir nifer y lleoedd i ddarpar nyrsys a roddir ar gontract bob blwyddyn gan gynlluniau gweithlu'r ymddiriedolaethau. Pennir y niferoedd ar gyfer 2001 gan gynlluniau gweithlu'r ymddiriedolaethau a dderbynnir gan y Cynulliad y mis hwn. Adolygir proses cynllunio'r gweithlu dros y misoedd nesaf a thrafodir y posibilid o gynlluniau tymor hwy fel y gellir cynllunio niferoedd myfyrwyr ar gyfer y dyfodol yn hytrach nag am un flwyddyn ar y tro.

Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Llywodraeth Leol a Thai

Eiddo Gwag

Alun Cairns: Pa gamau a chyngor y mae'r Ysgrifennydd Llywodraeth Leol a Thai yn eu cymryd ynghylch casglu treth cyngor a'r dreth ar fusnesau o eiddo gwag? (WAQ4854)

Yr Ysgrifennydd Llywodraeth Leol a Thai (Peter Law): Mae'r Gorchymyn Treth Cyngor (Anheddau a Eithriwyd) 1992 yn rhagnodi dosbarthiadau o anheddau na thelir treth cyngor ar eu cyfer. Mae Dosbarth A yn caniatáu eithrio o dreth cyngor anheddau sydd yn wag ac sydd yn cael eu neu'n gofyn eu hatgyweirio neu eu newid o ran eu hadeiladwaith er mwyn gallu byw ynddynt. O 1 Ebrill 2000 mae newid yn y ddeddfwriaeth hon, sydd yn golygu na chaiff eiddo yn Nosbarth A ei eithrio o'r dreth ond am 12 mis ar y mwyaf. Ni fydd anheddau sydd eisoes wedi eu heithrio am 12 mis neu fwy ar 1 Ebrill 2000 yn gymwys bellach i'w heithrio o dan Ddosbarth A ac os yw'r eiddo'n aros yn wag codir tâl am y dreth cyngor ar yr eiddo o 50 y cant o swm y bil llawn. Newidiwyd deddfwriaeth y dreth cyngor i gyfyngu ar yr

eithriad er mwyn cymell perchnogion i gwblhau atgyweiriadau a dechrau ailddfyddio eiddo. Darparwyd arweiniad priodol i'r holl awdurdodau lleol yng Nghymru.

Mae'r ddeddfwriaeth yn darparu rhyddhad llwyr rhag trethi i bob eiddo busnes trethadwy sydd yn wag am gyfnod o hyd at dri mis. Bydd eiddo sydd yn parhau'n wag ar ôl y cyfnod dechreuol o dri mis yn agored i drethi eiddo gwag ar ostyngiad o 50 y cant. Nid oes bwriad i newid y ddeddfwriaeth bresennol ar eiddo gwag ar gyfer trethi busnes.

Etholiadau Llywodraeth Leol

Nick Bourne: A wnaiff Peter Law gyhoeddi unrhyw sylwadau y mae wedi'u derbyn ynghylch cynnal etholiadau llywodraeth leol? (WAQ4870)

Peter Law: Ni chyflwynwyd unrhyw sylwadau i mi mewn perthynas â chynnal etholiadau llywodraeth leol. Mae'r ddeddfwriaeth sydd yn rheoli cynnal etholiadau llywodraeth leol yn fater i'r Swyddfa Gartref.

Etholiadau Teg

Nick Bourne: A wnaiff Peter Law gyflwyno sylwadau i Gyngor Sir Powys ynghylch cynnal etholiadau teg? (WAQ4871)

Peter Law: Ni chyflwynaf sylwadau i Gyngor Sir Powys ynghylch cynnal etholiadau teg, gan fod cynnal etholiadau llywodraeth leol yn fater i'r Swyddfa Gartref.

Pobl sydd yn Hawlio Lloches Wleidyddol

David Davies: Faint o'r bobl sydd yn hawlio lloches wleidyddol yn y DU sydd yn cael eu gwasgaru yng Nghymru? (WAQ4884)

Peter Law: Mae'r Swyddfa Gartref yn amcangyfrif y bydd tua 5,000 o geiswyr nodded yn cael eu gwasgaru i bob ardal glwstwr, gan gynnwys Cymru, yn 2000-01. Ni wasgarwyd unrhyw geiswyr nodded i Gymru hyd yn hyn ac ni ddisgwylir y bydd y trefniadau gwasgaru'n llwyr weithredol tan yr hydref.

Digartrefedd ymysg Ieuentid

Ann Jones: Pa gamau sydd yn cael eu cymryd neu eu cynllunio i ddelio â'r broblem gynyddol o ddigartrefedd ymysg ieuentid yn ardal gogledd Cymru? (WAQ4898)

Peter Law: Cyflwynwyd adroddiad—'Cysgu Allan yng Nghymru'—gan un a secondwyd i'r Cynulliad o'r sector gwirfoddol i'r Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai ar 8 Rhagfyr 1999. Cydnabu'r adroddiad broblem digartrefedd ledled Cymru a dynododd fylchau yn y ddarpariaeth. Bu un o grwpiau gorchwyl y strategaeth dai genedlaethol hefyd yn edrych ar anghenion pobl fregus. Mae wedi ystyried 'Cysgu Allan yng Nghymru', ac wedi edrych ar anghenion y digartref ledled Cymru.

Gwneir llawer eisoes yng ngogledd Cymru. Mae'r grant refeniw tai cynaliedig yn darparu dros £300,000 y flwyddyn ar gyfer 85 o leoedd gwely i rai digartref sengl yng Nghonwy, Sir y Fflint, Gwynedd a Wrecsam. Ar gyfer 2000-01, dyrannwyd 11 o leoedd gwely ychwanegol (£39,000 y flwyddyn) ar gyfer rhai digartref sengl yn Wrecsam.

Yn ogystal, mae prosiect byw cynaliedig yn Wrecsam a gyllidir gan y Cynulliad o dan Adran 180 o Ddeddf Tai 1996.

Mae cyllideb y Cynulliad ar gyfer 1999-2000 yn cynnwys cynnydd o £800,000 yn y cyllid o dan Adran 180 er mwyn cynorthwyo'r digartref. Yn ogystal, mae £3.6 miliwn wedi ei ddyrannu dros dro i

awdurdodau lleol i ddatblygu dulliau strategol o ymdrin â phroblem digartrefedd (a'r broblem gysylltiedig o dai amlbreswyliaeth) yn eu hardaloedd.

Cwestiynau i Ysgrifennydd yr Amgylchedd, Cynllunio a Thrafnidiaeth

Atal Hawl Mynediad i Dir Amaeth

Nick Bourne: A wnaiff Ysgrifennydd yr Amgylchedd, Cynllunio a Thrafnidiaeth ystyried cyflwyno sylwadau ynglŷn ag atal hawl mynediad i dir amaeth pan fydd ŵyna, lloea neu ddifa plâu yn digwydd oddi allan i'r cyfnod 28 diwrnod arfaethedig o dan y cynigion ar gyfer yr hawl i grwydro? (WAQ4648)

Ysgrifennydd yr Amgylchedd, Cynllunio a Thrafnidiaeth (Sue Essex): Mae'r hawl mynediad arfaethedig i gefn gwlad agored yn ymwneud â glaswelltir garw sydd heb ei drin yn unig, nid tir amaeth yn gyffredinol. Mae'r Mesur Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy yn darparu hawl i dirfeddiannwr neu ddeiliad wahardd neu gyfyngu ar fynediad i dir ar hyd at 28 diwrnod o fewn blwyddyn galendr a, heblaw am benwythnosau a rhai gwyliau, bydd rhyddid i dirfeddianwyr a deiliaid benderfynu ar ba ddiwrnodiau y rhoddir y cyfyngiadau neu'r caeadau ar waith. Fodd bynnag, bydd tirfeddianwyr yn gallu ymgeisio hefyd am gaeadau ychwanegol, yn ogystal â'r 28 diwrnod ar sail rheoli tiroedd.

Cyflwyno'r Hawl i Grwydro (Costau)

Glyn Davies: Yn dilyn fy nghwestiwn dyddiedig 15 Mawrth (OAQ4144), a wnaiff Sue Essex egluro cyfanswm y costau a achosir i'r Cynulliad drwy gyflwyno deddfwriaeth ynghylch yr hawl i grwydro, gan gynnwys cyfanswm y swm a ddyrennir gan Gyngor Cefn Gwlad Cymru? (WAQ4687)

Sue Essex: Nid yw'r asesiad effaith reoleiddiol ar gyfer y Mesur Cefn Gwlad yn dynodi costau ar gyfer Cymru ar wahân ac mae'n rhy fuan i ddweud pa adnoddau y bydd y Cynulliad yn eu dyrannu at waith sydd yn deillio o ddeddfwriaeth eilaidd. Mae Cyngor Cefn Gwlad Cymru wedi dyrannu £280,000 ar gyfer gwaith mynediad yn y blynyddoedd ariannol 1999-2001 a bydd hefyd yn dyrannu rhywfaint o'r £800,000 ychwanegol a gynigiwyd gan yr Ysgrifennydd Cyllid ar 28 Mawrth yn y flwyddyn ariannol hon.

Gwasanaeth Trên Ychwanegol

Lynne Neagle: Sut y bydd y gwasanaeth trên ychwanegol rhwng gogledd a de Cymru yn effeithio ar amserlen y trenau sydd yn galw yng Nghwbrân a Phont-y-pŵl? (WAQ4820)

Sue Essex: Er mwyn cynnwys y gwasanaeth dwyffordd newydd o Gaerdydd i Gaerdybi a ddaw i rym ddydd Llun 29 Mai, bydd angen rhai newidiadau yn y gwasanaethau a fydd yn cystadlu am yr un llwybr rheilffordd.

O 29 Mai, bydd y gwasanaeth 06.28 o Bristol Temple Meads i'r Fenni sydd ar hyn o bryd yn gwasanaethu Cwbrân (07.21) a Phont-y-pŵl (07.27) yn gorffen yng Nghasnewydd am 07.06. Bydd yn cysylltu â'r gwasanaeth newydd o Gaerdydd i Gaerdybi yng Nghasnewydd, a fydd yn gadael Casnewydd am 07.24 ac na fydd yn stopio yng Nghwbrân a Phont-y-pŵl.

Bydd y trên 07.20 o Gaerdydd i Fanceinion yn darparu gwasanaeth stopio yn ei le o Gasnewydd i'r Fenni. Golyga hyn y bydd y gwasanaethau newydd o Gwbrân a Phont-y-pŵl i'r Fenni yn rhedeg tua 20 munud yn hwyrach na'r ddarpariaeth bresennol.

Ar y daith yn ôl, bydd y gwasanaeth dwyffordd am 14.30 o Gaerdybi i Gaerdydd yn galw ym Mhont-y-pŵl a Chwbrân tua 25 munud yn hwyrach na'r gwasanaeth presennol am 19.00 o'r Fenni i Gaerdydd, a ddisodlir ganddo.

Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Addysg a Phlant

Gwariant ar Ysgolion

David Davies: A wnaiff yr Ysgrifennydd Addysg a Phlant roi manylion gwariant llywodraeth leol ar ysgolion yn ystod y pum mlynedd diwethaf, a'r gwariant tebygol yn y dyfodol lle bo hynny ar gael, fel cyfanswm a fesul disgybl? (WAQ4885)

Yr Ysgrifennydd Addysg a Phlant (Rosemary Butler): Rhoddir yr wybodaeth sydd ar gael yn y tabl canlynol.

Cyfanswm y Gwariant Refeniw ar Ysgolion gan Awdurdodau Lleol

	Cyfanswm y Gwariant £ miliwn	Gwariant fesul disgybl £
1996-97	1,151.2	2,360
1997-98	1,200.1	2,450
1998-99	1,232.1	2,510
1999-2000	1,304.1	2,660

Disgwylir gwybodaeth oddi wrth awdurdodau lleol ar eu cyllidebau ar gyfer 2000-01. Darperir dadansoddiad i'r Pwyllgor Addysg Cyn-16, Ysgolion ac Addysg Gynnar gyda hyn.

Bydd y gwariant yn 2001-02 ac wedyn yn dibynnu ar benderfyniadau'r Cynulliad ar gyllid i awdurdodau lleol ac ar benderfyniadau awdurdodau lleol ynghylch y defnydd o'r adnoddau sydd ar gael iddynt.

Nodiadau

- Ffynhonnell y data gwariant ar gyfer 1996-97 a 1997-98 yw ffurflenni canlyniadau refeniw ac, ar gyfer 1998-99 a 1999-2000, ffurflenni cyllideb refeniw.
- Mae niferoedd y disgyblion yn rhai sydd yn cyfateb i rai llawn-amser ac yn amcangyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol.
- Mae'n cynnwys holl ysgolion gwladol yr awdurdodau addysg lleol a'r holl ysgolion a gynhelir hyd 1999-2000.
- Cymerir gwariant fel yr holl wariant a ddyrannwyd gan yr AALL i swyddogaethau ysgolion.
- Mae hyn yn cynnwys gwasanaethau a ddirprwywyd a'r rhai a gedwid ar ran ysgolion gan yr AALL.
- Nid yw'r gwariant yn cynnwys incwm o ffioedd, gwerthiant a thaliadau a godwyd.
- Nid yw'r gwariant yn cynnwys arian a godwyd gan ysgolion unigol.
- Nid yw'r gwariant yn cynnwys arian a dynnwyd o gronfeydd ysgolion unigol.

Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Addysg a Hyfforddiant Ôl-16

Gwariant Fesul Myfyriwr Prifysgol

David Davies: Beth yw'r gwariant gwirioneddol, y gwariant wedi'i amcangyfrif a'r gwariant wedi'i gynllunio i bob myfyriwr prifysgol yn y gyllideb ar gyfer addysg uwch yng Nghymru am bob blwyddyn y mae ffigurau ar gael ar ei chyfer? (WAQ4886)

Yr Ysgrifennydd Addysg a Hyfforddiant Ôl-16 (Tom Middlehurst): Mae'r gwariant fesul myfyriwr yng Nghymru o 1993-94, sef y flwyddyn y daeth Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru i fodolaeth, hyd 2001-02 fel a ganlyn.

						Amcan-gyfrifedig	Cynlluniedig	
1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-2000	2000-01	2001-02
£ 4,811	£ 4,890	£ 4,676	£ 4,671	£ 4,422	£ 4,546	£ 4,712	£ 4,944	£ 5,113

Mae'r ffigurau hyn yn cynnwys grant Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru i'r sector addysg uwch yng Nghymru, yn grant rheolaidd ac yn grant cyfalaf, a chyfraniadau ffioedd hyfforddiant cyhoeddus a phreifat. Nid yw'r ffigurau'n cynnwys costau rhedeg Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru.

Strategaeth Atal Camddefnyddio Sylweddau

Jocelyn Davies: A oes gan Tom Middlehurst gynlluniau i ddatblygu strategaeth atal camddefnyddio sylweddau i sefydliadau addysg a hyfforddiant ôl-16, yn arbennig felly golegau addysg bellach? (WAQ4896)

Tom Middlehurst: Cyhoeddwyd 'Camddefnyddio Cyffuriau ac Alcohol: Cynllun Gweithredu Atal Strategol' gan y Swyddfa Gymreig ac Uned Cyffuriau ac Alcohol Cymru yn 1997. Un o nodau'r cynllun yw annog a chynorthwyo gweithredu ataliol mewn nifer o leoliadau, gan gynnwys colegau a sefydliadau addysg bellach. Un amcan allweddol yw annog a chynorthwyo sefydliadau addysg bellach i ddatblygu polisiau campws ar gamddefnyddio sylweddau a darparu addysg a deunydd darllen ar leihau niwed i fyfyrwyr. Mae gwerthusiad diweddar o'r cynllun yn awgrymu y bydd angen i dimau gweithredu cyffuriau ac alcohol yng Nghymru gysylltu'n well â sefydliadau os yw'r amcan hwn i'w gyflawni.

Bydd strategaeth camddefnyddio sylweddau aildiffiniedig ar gyfer Cymru'n cael ei lansio'r mis nesaf. Bydd y strategaeth hon yn datblygu'r gwaith a gyflawnwyd yng Nghymru ers lansio'r strategaeth flaenorol i Gymru, 'Ymlaen Gyda'n Gilydd'. Yr oedd 'Ymlaen Gyda'n Gilydd' yn rhoi blaenoriaeth i waith atal gyda'r ifanc a bydd y strategaeth newydd yn rhoi'r un pwyslais ar blant a phobl ifanc o dan 25, gan gydnabod yr un pryd yr angen i weithio gydag unigolion o bob oed. Un o'i phedwar prif nod fydd helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i wrthsefyll camddefnyddio sylweddau er mwyn cyflawni eu potensial llawn yn y gymdeithas a hyrwyddo yfed synhwyrol yng nghyd-destun ffordd o fyw iach.

Cwestiynau i'r Ysgrifennydd Cyllid

Cronfeydd Pensiwn y Glowyr

Nick Bourne: Pa sylwadau y mae'r Ysgrifennydd Cyllid wedi eu derbyn mewn perthynas â'r ffaith bod y Llywodraeth yn cael £4,000 miliwn o arian dros ben o gronfeydd pensiwn y glowyr, ac a wnaiff hi dynnu sylw ei chydweithwyr yn San Steffan at y sylwadau hyn? (WAQ4916)

Yr Ysgrifennydd Cyllid (Edwina Hart): Cyfeiriaf at y datganiad a wnaethpwyd gan y Prif Ysgrifennydd ar y pryd, Alun Michael, pan godwyd y mater yn ystod dadl yn y Cynulliad ar daliadau iawndal glowyr ar 14 Medi 1999.

Cyn preifateiddio, daeth ymddiriedolwyr dau gynllun pensiwn Glo Prydain i gytundeb â'r Llywodraeth lle y byddai'r Llywodraeth yn gwarantu hydaledd y cynlluniau gan sicrhau y byddai hawliau pensiwn yn y dyfodol yn codi'n unol â chwyddiant o leiaf. Yn gyfnewid am yr ymrwymiad anferth hwn i warantu cynlluniau pensiwn y glowyr (dros £17 biliwn) byddai'r Llywodraeth yn derbyn cyfran o 50 y cant o unrhyw wargedau o'r cynlluniau.

Dros y 40 mlynedd diwethaf bu'n rhaid i'r naill Lywodraeth ar ôl y llall chwistrellu £3 biliwn er mwyn cywiro diffygion yn y cynlluniau. Bu'r cynlluniau'n broffidiol yn y pum mlynedd diwethaf, ond bydd

cyfnodau pan na fydd y trethdalwr yn derbyn unrhyw elw tra pery i fod yn agored i fod yn atebol am ddyledion posibl.

Deallaf fod ymddiriedolwyr y ddau gynllun yn fodlon â'r trefniadau presennol o hyd. Mae'n werth nodi'n arbennig bod cyfran fawr o'r arian a ddaeth i'r Llywodraeth oddi tanynt wedi ei defnyddio, mewn gwirionedd, i helpu i adfywio cymunedau cyn-lofaol.